

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Історичний факультет

Кафедра політології та філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри політології та філософії

 Ольга ВІННІЧУК
"26" серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія політичної думки в Україні

для підготовки фахівців *першого (бакалаврського) рівня вищої освіти*

за освітньою професійною програмою Політологія

спеціальності *052 Політологія*

галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки*

мова навчання *українська*

2024 -2025 навчальний рік

Розробники програми: Тетяна СУЛЯТИЦЬКА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри політології та філософії

Ухвалено на засіданні кафедри політології та філософії

Протокол № 8 від 26 серпня 2024 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програм  Ольга ВІННІЧУК

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія політичної думки в Україні» є формування знань про основні етапи становлення і розвитку ідей національної державності, влади і владно-політичних відносин, демократії та місця людини у політиці; обґрунтування значення вивчення історії політичної думки в Україні у сучасному державотворенні.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія політичної думки в Україні» є :

- розкриття сутності політичної думки як соціально-політичного феномену політики;
- визначення соціальних, духовних та інших чинників, що формують політичну думку;
- аналіз основних теоретико-методологічних підходів щодо визначення змісту історії політичної думки в Україні;
- розкриття змісту стратегій соціально-політичного, національного і владно-державницького розвитку, які були вироблені представниками вітчизняної політичної думки та конституювалися в історії політичної думки впродовж століть;
- з'ясування змістовних домінант основних політичних ідей, концепцій, доктрин та їхнього впливу на функціонування і розвиток політичних систем;
- з'ясування причин появи альтернативних ідей і концепцій в умовах бездержавності;
- осмислення та інтерпретування категоріально-політичної основи сучасного історико-політологічного дискурсу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **студенти повинні знати:**

соціально-політичний контекст утворення авторських концептів, оригінальні тексти та тексти інтерпретаційні, ідеологічну складову та практичну направленість громадсько-політичної діяльності політичних мислителів України;

вміти:

виокремлювати та формулювати закони та принципи процесу формування предмету політичної науки, її розвитку в Україні в соціально-історичному та формально-логічному аспектах, закономірності та пріоритети становлення та розвитку політичної системи на українських землях, екстраполювати отримані знання та власні висновки на сучасний політичний процес в Україні

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2024-2025	2024-2025
Семестр вивчення	2	3
Кількість кредитів ЄКТС	4	4
Загальний обсяг годин	120	120
Кількість годин навчальних занять	48	12
Лекційні заняття	24	6
Практичні заняття		
Семінарські заняття	24	6
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	72	108
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни. Навчальна дисципліна належить до освітніх компонентів професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни:

Вивчення дисципліни базується на знаннях студентів, отриманих у результаті засвоєння суспільних предметів у закладах загальної середньої освіти.

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, культури та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу та суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види рухової активності та активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):

СК 02. Здатність застосовувати політичне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни відповідно до ОП:

Програмні результати навчання:

ПРН 07 Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

ПРН 09. Вміти застосовувати політичне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

Знати:

- соціально-політичний контекст утворення авторських концептів;
- оригінальні тексти та тексти інтерпретаційні;
- ідеологічну складову та практичну направленість громадсько-політичної діяльності політичних мислителів України.

Вміти:

- виокремлювати та формулювати закони та принципи процесу формування предмету політичної науки, її розвитку в Україні в соціально-історичному та формально-логічному аспектах, закономірності та пріоритети становлення та розвитку політичної системи на українських землях;
- екстраполювати отримані знання та власні висновки на сучасний політичний процес в Україні.

7. **Методи навчання.** Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (ігрові методи, дискусійна панель тощо).

8. **Засобами діагностики** результатів навчання є опитування, презентація виконаних завдань (зокрема, тестових, проблемно-пошукових), написання есе, виконання завдань самостійної роботи та їх захист, модульна контрольна робота (тестування, онлайн тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування).

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	зокрема				
		лекційні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	індивідуальна робота	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідження історії політичної думки в Україні	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Розвиток політичних поглядів доби Давньоруської держави доби київського періоду	10	2	2		-	6
Тема 3. Генеза української політичної думки у XV-XVII ст.	10	2	2		-	6
Тема 4. Розвиток політичної думки козацько-гетьманської доби	10	2	2		-	6
Тема 5. Політичні вчення просвітництва в Україні XVIII ст.	10	2	2		-	6
Тема 6. Українська політична думка першої половини XIX ст.	10	2	2		-	6
Тема 7. Розвиток політичної думки в Україні у другій половині XIX ст.	10	2	2		-	6
Тема 8. Основні напрями розвитку політичної думки в Україні у першій половині XX ст.	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Українська політична думка 40-60-х років XX ст.	10	2	2			6
Тема 10. Українська політична думка	10	2	2			6

у к. XX – на початку XXI ст.						
Тема 11. Розвиток української політичної думки в еміграції	10	2	2			6
Тема 12. Розвиток української політичної думки у другій половині XX – на початку XXI століть	10	2	2			6
Разом годин	120	24	24		-	72

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	зокрема				
		лекційні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	індивідуальна робота	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідження історії політичної думки в Україні	8	1	1	-	-	6
Тема 2. Розвиток політичних поглядів доби Давньоруської держави доби київського періоду	8	1	1		-	6
Тема 3. Генеза української політичної думки у XV-XVII ст.	12				-	12
Тема 4. Розвиток політичної думки козацько-гетьманської доби	8	1	1		-	6
Тема 5. Політичні вчення просвітництва в Україні XVIII ст.	12				-	12
Тема 6. Українська політична думка першої половини XIX ст.	8	1	1		-	6
Тема 7. Розвиток політичної думки в Україні у другій половині XIX ст.	12				-	12
Тема 8. Основні напрями розвитку політичної думки в Україні у першій половині XX ст.	12			-	-	12
Тема 9. Українська політична думка 40-60-х років XX ст.	8	1	1			6
Тема 10. Українська політична думка у к. XX – на початку XXI ст.	12					12
Тема 11. Розвиток української політичної думки в еміграції	12					12
Тема 12. Розвиток української	8	1	1			6

політичної думки у другій половині XX – на початку XXI століть						
Разом годин	120	6	6		-	108

10. **Форми поточного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Форми поточного оцінювання: *під час семінарських занять* (опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркоче), взаємоопитування, обговорення проблемно-пошукових питань, перевірка виконаних усних завдань, зокрема тестових, написання есе, підготовка презентацій, самоаналіз та ін.), *контроль за самостійною роботою* (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (проводиться у формі тестування, онлайн тестування у системі MOODLE, або у письмовій формі (теоретичні питання і тестування)).

Форма підсумкового контролю: залік.

11. **Критерії оцінювання результатів навчання**

Поточний контроль	Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Підсумкова оцінка залік
45 балів	45 бали	10 балів	100 балів

Критерії оцінювання семінарського заняття.

Поточний контроль проводиться з метою перевірки рівня підготовки здобувачів вищої освіти за визначеною темою; забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами вищої освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів.

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.

Відповіді студентів на семінарських заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями:

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні». Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання

		вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній алгоритмічний (оціновий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчопрофесійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної
		доброчесності.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної

Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

«Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» (нова редакція)

URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після вивчення освітнього компоненту здобувачі пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі (теоретичні 3 питання по 15 балів). Максимальна кількість балів за МКР – 45. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Для зарахування модульної контрольної роботи мінімальна кількість набраних балів повинна становити – 28, у іншому випадку МКР потрібно виконати повторно.

Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи:

1-3 питання (по 15 балів) МКР оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 14-15 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з дисципліни, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 11,5 - 13 б.	Якщо відповідь здобувача вищої освіти відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Здобувач вищої освіти вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Якщо здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння

середній рівень 9 - 11,4 б.	основних положень курсу, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять та категорій з дисципліни; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтувати свої судження і наводити приклади; не в змозі аргументувати власну позицію щодо зазначеної проблематики; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 9 б.	Якщо здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, допускає помилки у формулюванні понять та категорій дисципліни, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач вищої освіти неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямувальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

МКР 45 балів	«відмінно»	40 – 45 б.
	«добре»	34 – 39 б.
	«задовільно»	28 – 33 б.
	«незадовільно»	менше ніж 28 б.

Критерії оцінювання самостійної роботи (філософське есе)

Есе оцінюється в 10-9 балів, якщо: автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору стосовно її вирішення; зазначена проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням політичних та спеціальних термінів, що мають відношення до теми есе; надана аргументація власної думки з опорою на історико-політичну традицію в контексті проблематики есе; есе повно розкриває заявлену тему.

Есе оцінюється в 8,9-7,5 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення зазначеної проблеми; тема розкрита з конкретним використанням історико-політичних та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються); надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку політичних уявлень з проблематики есе; есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 7,4-6 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита при формальному використанні історико-політичних та спеціальних термінів; дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку політичних уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування; есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 5,9-0 балів, якщо: представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми; проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні або не розкрита взагалі; аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми; есе має реферативний характер без історико-політичного аналізу; містить історичне оповідання про представників політичної сфери чи політичні системи; есе є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/>

Неформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти».

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
 - підготовка конкурсної наукової роботи;
 - призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
 - призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;
- В інформальній освіті:
- наявність наукової публікації;
 - волонтерська діяльність.

Під час відповіді на проблемно-пошукове питання (10 балів) враховуються критерії, визначені в оцінюванні самостійної роботи (есе).

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення. **Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	
	вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з деканом історичного факультету та з дозволу ректора університету.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання технічних засобів для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор). Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення відеоконференцій.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
https://shron3.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Istoriia_politychnoi_dumky_Ukrain_y.pdf?
2. Горбатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Г67 Історія політичної думки в Україні: Навч. посіб. Київ :МАУП, 2007. 128 с.
https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ist_polit_dumk.pdf
3. Тисяча років української суспільно-політичної думки: у 9-ти т. Київ, 2001.
4. Історія політичної думки: навч. енцикл. слов.-довід. За заг. ред. Н. М. Хоми ; [В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.]. Львів : Новий Світ 2000, 2014. 765 с.
5. Кутуєв П. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм. Київ, 2005. 500 с.
6. Кирилюк Ф. Неопатримоніалізм: Історія, теорія, практика. Київ, 2014. 553 с.
7. Політична наука в Україні. 1991-2016: у 2 т. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса. Київ: Парлам. вид-во, 2016. 704 с.
8. Войтович Л. В. Княжа доба на Русі: портрети еліти. Біла Церква: Видавець О. Пшонківський, 2006. 782 с.
9. Дещинський Л. Є. Історія України та її державності: навч. посіб. Вид. 3-є, переробл. і доп. Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. 368 с.

Допоміжна Монографії, навчальні посібники, статті

1. Артюх В. «Книга буття українського народу» М. Костомарова: сакральні виміри національної самосвідомості // Сіверянський літопис. Чернігів, 2000. № 5. С.132-135.
2. Бортніков В. Епістолярна спадщина В. К. Липинського: елітарно-консервативні засади українського державотворення // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2016. № 3/4 (83/84). С. 379-390.

3. Брехуненко В. Українська держава доби Богдана Хмельницького/ Український ін-т національної пам'яті. Київ : ПП Наталія Брехуненко, 2009. 64 с.
4. Білас І. Конституція Пилипа Орлика. Державно-політичний устрій України // Порівняльні міжнародні політичні погляди і державно-правові вчення: підручник : до 75-річчя Ін-ту міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2019. С. 187-191.
5. Гнатюк О. С. Політико-правові погляди Миколи Міхновського на здобуття державної незалежності України // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Соборність України: правовий вимір». Київ, 2019. С. 222-225.
6. Єрмоленко І. Я. Теорія «суспільної правосвідомості» Б. О. Кістяківського та проблеми розбудови Української держави // Адвокат. Київ, 2008. № 11 (98). С. 44-48.
7. Ємець Т. Вплив М. Костомарова на формування поглядів В. Вернадського: українознавчий вимір // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Українознавство. Київ, 2008. Вип. 12. С. 15-18.
8. Історія політичної думки України (від часів Київської Русі до 1991 року) [Текст]: прогр. курсу та метод. рек. / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [уклад. С. О. Добржанський]. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010. 80 с.
9. Куташев І. В. Концепції державності у політичній думці другої половини XVII – початку XVIII ст. // Держава і право : зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2007. Вип. 35. С. 611-618.
10. Липинський В. Україна на переломі 1657-1659. Відень, 2020. 304 с.
11. Політична наука в Україні. 1991-2016: у 2 т. Теоретико-методологічні засади і концептуальні підсумки вітчизняних досліджень / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І.Ф. Кураса. Київ: Парлам. вид-во, 2016. 704 с.
12. Тисяча років української суспільно-політичної думки [Текст] : у 9 т. / голова ред. кол., наук. ред. Т. Гунчак. Дніпро, 2001.
13. Шевчук В. О. Козацька держава як ідея в системі суспільно-політичного мислення 16–18 ст. : [у 2 кн.]. Кн. 1. Київ : Грамота, 2007. 720 с.
14. Шевченко А. Є., Кудін С. В., Настюк А. А. Становлення та розвиток князівської влади в Київській Русі в IX – на початку XII ст. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. 468 с.
15. Фігурний Ю. Націєтворчий аспект діяльності Кирило-Мефодіївського товариства // Українознавство. Київ, 2016. № 4 (61). С. 162-173.

Інтернетні ресурси

http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ist_polit_dumk.pdf

<http://www.history.org.ua/index.php?urlcrnt=JournALL/select.php&seriaName>

<http://www.cossackdom.com>

http://www.geocities.com/ua_ukraine/ukrainerus.html

<http://www.uahistory.cjb.net/>

<http://www.history3.org.ua/library.php>

<http://ukrarmy.kiev.ua/>

<http://sumy.net.ua/?p=1>

<http://www.studentbooks.com.ua/content/view/119/49/1/1/>

https://prometheus.org.ua/?utm_source=sendy&utm_medium=email&utm_campaign=email-header